

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din. Cena Marijnoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravništvo Novin v Črensovce, Prekm.

„Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadrainoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1⁴, 1² ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravništvo „NOVIN“.

Gospod veliki župan bi rad zvedo, ka želemo.

Iz zelenoga Maribora se je napoto naš g. veliki župan, šteroga je dala imenivali Žerjavova orjunaška stranka, v žitno Slovensko Krajino, da bi zvedo za naše žele. Piše se dr. Pirkmayer. Po imeni so-deč je Nemeč po rodi. Pa to je postranska stvar, glavno je, da je pošten, krščanski človek, ki proti Bogi i ljudem kak dober jugoslovenski uradnik spuni svoje dužnosti. Mi pišemo zdaj od njegovoga obiska v Slov. Krajini ali v Prekmurji.

Prvo, ka ne bomo pitali pri njegovom obiski, je zrok, iz šteroga je prišo k nam.

Mi kak lojalni njegovi sodržavljani, komi smo zročili oblast ravnanja nad se-bom, spunimo njegove žele i jasno a s poštlvanjom povemo, ka zahtevamo. *Gospod veliki župan mi zahtevamo to, le:*

1.) Občinske volitve v celom Prekmurji; mi nesmo najmre druge vrste državljani; mi plačamo veliko dačo i damo najbolše vojake na oltar domovine, smo v pretežnoj večini Slovenci, zakaj nam ne dovolite zato izvršitev starih naših pravic, šterih nam je niti tija madjarska vlada ne kršila, najmre da si sami volimo župane. Zakaj branite Slovence tisto, ka se na Štajarskom i Kranjskom Nemečom dovoli? Zahtevamo za celo Slov. Krajino ali Prekmurje občinske volitve.

2.) Dača naj se nam zniža, posebno v tistih krajih, gde so vremenske neprilike dosta kvara napravile. Dača, štero plačajo Prekmurci i carina naših garinarnic naj ostane doma za naše državne i upravne potreboče! — Mi smo najbolje zavržena pokrajina v celoj državi. Pomaga naj se nam najbolje.

3.) Železnica naj se nam odpre, kak je g. minister obljubo, s 1. septembrom toga leta!

4.) Ceste naj se nam popravijo i nove zgradijo, posebno ona z Radmožarčec v Turnišče i z Domanjšavec do Hodoša.

5.) Ar je lepa šuma zglasana za regulacijo Mure i ta tudi že razdeljena pri direkciji vod v te namen, zahtevamo, da se taki začne z bōtanjom od Melinac do Kota i naj se začne popravljati nasijo tudi od Petanec dol.

6.) Male klavnice, kak so bile pod madjarskov, oblastjov v veljav, naj se smejo znova odpirati!

7.) Poštne zveze naj se popravijo, posebno v Gornjem Prekmurji!

8.) Odpravite največšo krivico, ki je zadela naše sirote: Dajte njim nazaj zemljo veleposestniško, štero njim je vzela nova vlada, ki Vas je imenivala i jo razdelila deloma med Medjimurce deloma med dobrovoljce, ki majo v Srbiji pet milijon hektarov proste zemlje na razpolago. Naš siromaški narod, ki je jezero let roboto na toj zemlji, to že njemi za naselitov razmerjeno zemljo zgubi i jo dobi tisti, ki je prle niti vido ne! Popravite to v nebo kričečo krivico!

9.) Dajte na svetlo zakon, po šterom smejo dobrovoljci odavati tisto žetev, štere ne so sejali i tisto krmo, za štere zraso drugo ne včinoli, kak da so travo ogledali? Mi ne govorimo proti dobrovoljcom, nego za zakon i naše sirote.

10.) Rešite ugodno pitanje naših dobrovoljcov!

11.) Ovadite nam, zakaj se ne plača našim sirotam, šterim je železnica razrezala zemljo, ta i njeni pov? Zakaj ne dobijo te sirote tisto, ka je njihovo i krvavo potrebujejo, gda vlada, ki je Vas imenivala ma vnogo trošiti, kak čtemo po časopisih i na „Sokolsko“ i na orjunsko i druga društva?!

12.) Naj se za šolske nadzornike imenuje te službe vredni domači vučitelje i naj se poprek gleda na to, da domači ljudje pridejo v kem vekšem številu do služb, štere njim idejo!

13.) Verske šole naj vživajo popolno svojo prvejšo autonomijo! Vendar nam ne bo vzeo brat tistoga, ka nam je tija vlast pri meri pustila! — Gimnazija v M. Soboti se ne sme ukiniti kak i meščanska šola v D. Lendavi ne. — Če je potrebna meščanska šola v Soboti, naj se njej poskrbi za stan brez škode gimnazije!

14.) Uradništvi i vojski naj se zidajo stanovanja v M. Soboti i D. Lendavi.

15.) Drva za vojsko, žandarmerijo i uradništvo naj poskrbi država iz državnih šum, ka z domačih dobi domače prebivalstvo zadostno količino!

16.) Madjarskim sirotam naj se odvezta zemlja povrne, naj se dajo vse pravice Madjarom i Nemečom, štere njim ido po določbi mirovnih pogodb, a ravno te pravice zahtevajte tudi za naše Slovence v Rabskoj dolini na Madjarskom.

17.) Naj vlada da veliko podporo za našiva dijaškiva zavoda, v M. Soboti, ka se moreta kem prle odpreti!

18.) Taksa živinozdravnikov naj se določi i prebivalstvi naznani.

19.) Naj se da podpora od kuge prizadetim prebivalcom! Dve leti že čakajo na njo!

20.) Z državnoga brezobrestnoga posojila naj dobijo naši siromaškejši ljudje bar milijon dinarov posojila!

21.) Nepotrebne krčme naj se zaprejo, i naj bo od sobote večera do pondelka zajtra v vsakoj prepovedano alkohol točiti, zadosta je, če da hrano i prenočišče potrebnim. Pijanci, so privatne ali uradne osebe, naj se po zakoni kaštigajo i te druge še bole ostro.

22.) Banke naj ne smejo prositi 40% intereša od posojil, gda davajo samo 5% od vloženih, peněz po ništernih mestaj! Obrestna mera od dugov naj se zniža pod polovico to je pod 20%.

23.) Že pet let trpečega pesjega zavora zroki naj se pozvejo, ljudstvi naznajo, i naj se pokrajina ednok že reši te kaštige!

24.) Naj se predlaga pri vladi razpust orjunskega društva, štero je kak iz zadnjih dogodkov z Sloveniji zvemo, deležno den za dnevom bitja i umora.

25.) Vsakoga kraja posebne zahteve naj se upoštevajo!

26.) V cenilno komisijo naj se nam ešče ednok razpišejo volitve, ar je narod ne zvedo zadostno za volitve i se jih zavolo preslaboga vremena ne mogo vdeležiti i ar so se delale v Lendavi krivice pri glasanji. Neide najmre to, da bi 10 jezero Madjarov melo tri zastopnike, nad 80 jezero Slovencev pa *niednoga!* Zahtevamo še edne volitve!

Ar ste g. veliki župan ljubeznivi bili izraziti želo, da bi radi zvedili za naše zahteve, smo drage volje radi vam je naznanili s tem popolnim vūpanjom, da je bodete tudi spunili, keliko je le odvisno od Vas.

Z velikim poštlvanjom vdani prebivalci Slovenske Krajine (Prekmurja).

Kaj ne vidijo?

„Papa Janoš VIII. je opozoro Koclja, kneza panonskoga, da samovoljna ločitev hižnoga zakona se ravno tak nemre dopustiti, kak zamenitev žene. Vse takše zadeve sv. Metod, kakti trdi ino neizprosni sodnik reši, ne gleda na to, kelko vala grešnik pred narodom, samo grešnika vidi v njem, šteri čaka na obsodbo. Nemška duhovščina pač zavolo svoje pokvarjenosti bliže stoji duši Slovanov kak apoštol slovenski, to je sv. Metod i njegovi vučeniki. I ravno to spoznanje razsveti strašno zmoto Svetopolka, šteri je vničo od sv. Metoda ustapovljeno slovenska cerkva, poseganja vučenike sv. Metoga, latinsko mešo poslušao i nemške duhovnike zbrao na svoj kraljevski dvor.

Razlika med slovenskov dušov i med ostrimi navuki katoličanske cerkve je tista ovira, štera onemogoči, da bi se razvila narodna kultura Slovanov i je glavni vzrok, zakaj je tak hitro razpadla komaj ustanovljena velka država Svetopolkova. (Büdingen. Oester. Geschichte)

K tomi citati nikelko reči v raztolmačenje: Bili so časi, da je Slovan tujca, Nemca bole razmo, kak človeka, šteri njemi je bio brat ne samo po jeziki, nego tudi po pravoj lubezni.

Žalibog, samo miselno morem ponoviti, reči, štere sem čteo po nesrečnom ljudskom glasivanju na Koroškom. Pisalo se je: „Malo domačih ludij smo meli za propagando, to je tudi eden vzrok, zakaj je propadla naša pravična i poštena reč.“

Samo pomislite, duševni velikan, kakši je bio sv. Metod, je bio premagan od ludij, šteri — more biti po vačenosti, po poštenosti, po verskij gorečnosti — so daleč-daleč pod njim. Nemci so živeli takrekoč prek domačega plotu, bili so „domaćini“, — svetnik Metod pa, skoro ne vūpan zapisati, — je bio tihinec — „importiran!“

Več kak jezero let je poteklo od teh dogodkov, i da je na Koroškom prišlo do plebiscita, je zmagao tihinec „domaćin“ — i prepadno — brat „importiran.“

Znam, vse to kaj sem dotec napisao, se da „inači“ razmiti. Lejko bi mi vrgli v oči, da gledajte, s kakšim veseljem nam meče v oči britke istine, zato pa: Križajte ga! Pa postojmo malo.

Iz povedanih bi lejko podčrtao tvoje reči. Prvo: „Mentaliteta naroda se more upoštevati, če delamo za — preorijentacijo.“ Drugič: Oni, šteri delajo za to preorijentacijo, so lejko več vredni, kak „domaći“ voditelji, pa itak prepadnejo, če ne računajo z mentalitetov naroda.“ Tretjič: „Importiran je lejko brat, i domačin postane — tihinec.“

Jaz sem prvi, šteri iz celoga grla kričim: Krivično je, da je tak! Ali moje kričanje nikaj ne izpremeni na golj istini.

No vidite, telko pomeni pomeni „importirana inteligenca“ — i da se tak more razmiti,

to posvedoči tudi duh članka, v šterom je bilo guča od takšne inteligence.

Meni bi bilo v največje zadoščenje, če bi se ednok razmili, zato pa morem povedati ešče nikelko reči.

Prekmurje je zemljepisno, gospodarsko i jezikovno eden sestavni del Slovenije. Naj pride dobro ali slabo, naša usoda i usoda Slovenije ne bode kazala nikše razlike. *Ali da je tak, to vsi ne vidimo.* Mógli bi pa viditi i delati na to, da se naše mišljenje razširi v domčem kotički kak edna vrsta vere, proti šteroj se ne sme grešiti. Vsi tisti, šteri po svojoj vučenosti morejo skrbeti za vodstvo naroda, morejo videti kaj nas veže že dnes i kaj nas loči.

Veže nas jezik, šteri je slovenski i če je pismena slovenščina „slavska“, potem je naša slovenščina tudi slavska. To se pravi, vsi tisti šteri so s svojim ravnanjem pripomogli do toga, da eden del domačega tiska piše v dialekti, šteri je najdale od pismene slovenščine, oni so grešili proti najsvetejšim interesom naroda.

Veže nas vera. Vsi tisti, ki so, na versko razliko zidali i šteli priti do malovednih političnih cilov, sđ grešili proti najsvetejšim interesom naroda.

Veže nas zgodovinska preteklost. To more zvediti narod prek dobro delajočih šol. Zato vsi tisti, šteri so podregali pitanje šolskih tipov, šteri na dnevnem redi držijo stvari, štere ne dajo mir šolam i učitelstvu, delajo proti najsvetejšim narodnim interesom.

Samo tri smrtne grehe sem našteo, pa brezi toga namena, da bi tak med vrstami koga razžalo. Zato pa, odpustite mi s poštenim namenom napisano „importirano inteligenco“ — i prepričajte me, da je moje mišljenje napačno. Samo ne se kolekom, ne s „kožoderstvom“ ar v Prekmurju je že tak, da:

Lepa reč srce odpira,
ne straši nas pa-bat.“

... I vse to ništerni itak ne vidijo!

Julij Kontler.

NEDELA.

Po Ris. V. Evang. sv. Mataja V. 20—24. Od pravice pisačov i farizejcov pravi Jezus, ka ta nikoga ne pripela vu nebo, i vu čem je obstajala ta pravica? Sebe so hvalili drúge zametavali, drúge gúlili, sebe bogatili. To je farizejska pravica. V nebo ne more pelati, ar nema ljubezni do bližnjega.

Ljubézen do bližnjega.*)

Najprvo, že tisto govorjenje od slabosti, falingaj i grešnosti bližnjega, štere so že itak znane. O, kelko je toga govorjenja, razpravljanja! Po cele vore vam lahko stojijo vkúp ženske prijateljice, stare ali tudi mlade, da hladijo dušo nad tov ali onov, nad tem ali onim. Pa tudi moškóv ne bom preveč zagovarjao. Moj Bog, ka se pri raznih govoraj vse znese vkúp! Kelko se govori proti predstojnikom i tovarišom, duhovnikom, nasprotnikom, proti prijatelom, rodbini, ženam, proti vsakomí, šteri nam pride na

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

Fabijola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Jaz bi mogla kaj več pozvediti ód njij! Sebeščan gvúšno ne čini takšij hūdodelstev, kakše po navadi pripisújejo krščenikom —; denok je vsi krvijó! ... Mogoče pa je, da se krščeniki delijo v boljše i slabše. Ve je pri našij Epikurejcaj ravnotak. So navadni, šteri iščejo samo vživanja i mesenoga poželenja, pa so bole duševni ljudje, olikani i dobri! Ka če, bi bio Šebeščan med bolšimi, šteri comper i drúge hūdobjije odúrjavajo.

To bi ešče bilo; ali ka, da njój jo pa ne šlo v glavo, da bi takši dober bojevnik sploh bio med krščeniki i vendar je bio pripravljen vmreti za vóro krščenikov. „O kakša škoda, da sem ne več gučala z njim o tej reči“, si je mislila. „Pa zdaj je že prekesno — vütro ga že ne bo več med živimi!“ Ta miseo ji je ostro ranila srce. Vidilo se njój je, da zgúbi svojega brata, ali pa da more slovo vzeti od človeka, na šteroga jo vežejo nekše skrivne verige!

Hladen, večerni mrak se je slegao na zemlo; ešče veliko bol so bile mračne njene misli v srci ... na enkrat jo vzdrami afrikanska slúžkinja Afra, štera je z lampašom vstopila v hišo, da bi pripravila stó za večerjo. Med svojim opravkom pa nagovori Fabiolo:

Gospodična, ali ste kaj čúli ... kakšo novico?“

„Štero?“

pamet! Gučijo različne stvari, dobre i slabše, toda zakaj? Ali za zabavo, za kratak čas? Jaz ne vem, či nas pogovori, v šterih blatimó svojega bližnjega, istinsko morejo veseliti i osrečiti. Ali ne ostne po njih vse bole nekakša puščoba, praznota, tmica v duši? Ali pö takših govoraj ne čütimó, da smo vsigdar stabejši, kelkokrat pridemo med ljudí? — Pa tudi na hasek je ne takše zahrbtno šepetanje. Kelko več pomaga opomin v obraz tistomí, na koga ide — o kelko je že takši opomin dobroga včino i kelko božnoga je zabrano. Toda tisto tiho ógovarjanje med štirimi očmi ali štirimi stenami zakajene krčme — tisto je nigdar ne hasnilo. Pač pa je škodilo i ešče škodi ljubezni do bližnjega.

Toda vse hüše je stvar i kščenjskoj lübezni vse bole nasprotna, či brez zadostnoga vzroka razodevamo, razglašamo istinske, a šče ne znane napake bližnjega; i ešče dosta, dosta hüje je, či pripovedavamo od bližnjega neistinske, izmišlene grehe, ali če njegove istinske pregrehe povekšavljeemo. Či to dvoje delamó, ógovarjamo i ogrizavamó, smo obreküvalci.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Tretjerednikom Črensovske, törjanske i lendavske fare se naznanja, da se zdaj v nedelo 13. jula vrši vizitacija (pregled) tretjega reda z sledečim sporedom v Črensovcih: Visitator vlč. g. Elekt Hamler, frančiškan od sv. Trojice pride že v soboto v Črensovcé. Tu do meli pol sedmih večernice, pred njimi i za njimi do pa spovedavali. K spovedi naj stopijo pred vsem tisti, ki ščejo biti sprejeti v tretji red (najbole vabimo moške i dečke) i ki do polagali obljübo, za njimi pa drúgi tretjeredniki. Drúgi den v nedelo v navadnoj vóri bo predga, zaódevečara pol treh navuk z odvezov, po navuki pa večernice s papovim blagoslovom. Po blagoslovi je sprejem novih kotrig i polaganje obljübe. Ta vizitacija sliši samo za tri gori iménüvane fare. V drúge fare drúgoč pride g. vizitator. Pridite v punom številu tretjeredniki teh treh far!

Beltinci. Mlin g. Pintariča je küpiló veleposestvo grofice M. Žichy za dva i polmilijona koron, odava pa svoj „mali grad“ i hišo doktorsko.

Nove sv. meše so dnes tjeden v Beltincih i v D. Lendavi!

Naglo sta vmrli od kapi zadeti Badera trgovca dekla v Törnišči i Zveróva kmetica v Nedelici. Hvalevredno je od g. Badera trgovca, ki je izraelske vere, da je svojimi držinčati dao lepi sprevod napraviti od doma.

Pogorelo je gospodarsko poslopje 1. jula Žerdin Ani v V. Polani. Zgoro je siroti tudi tisti rušt, šteroga je mela küpljenoga z teških trídov moža Amerikanca za povanje nove hrambe.

Desetletnico smrti † dr. Franca Ivanóczyja, kak je določeno, bomo obhajali pri Sv. Bedeniki aug. 17. z velikov slovesnostjov. Spored se natenkoma objavi še.

Na „Martiniščo“ darüvali v dinaraj: Horvat Janoš, glavni nabirač Trnje 64.26. To šumo so v štampariji v 26. št. vóptüstili kak i ime g.

Hórvat Jožefa cehmeštra z Trnja ki je z bratom Horvat S. Ignacom, cehmeštrom iz G. Bistrice nabral pri sabolskom cehi, kak smo objavili 101 Din. — Darüvali so nadale: Neka siromaškejša dovica *petsto dinarov*, Bedrnjak Janoš, glavni nabirač, D. Bistrica, izročó 47.25, Püvar Jožefa familija z Sodišinec 50, na gostüvanji Horvath Števana v Bakovcih nabrano 240, Cigan Ivan, glavni nabirač z Sr. Bistrice prekdao 59, N. N. z Hotize 25 Dinaróv. — Bog lepo plati!

Ponavlja se stara pesem. Naši demokratje bi s pesnicami radi v vsakoga zabili narodnost. A to gorečnost nosijo samo tečas v srci, dokeč se njim žep puni. Če bi na škodo njihovoga žepa šla naprej dobra narodna stvar, oni so njoj prva ovira. Ministerstvo je odločiló, naj v Prekmurji naši učitelje, kak je jedino pravo, pride do nadzorniške časti. Gda so to demokratski učitelje zvedli, so začeli takšo gonjo proti njim, ka ne dopovedati. Pa zakaj? Nevoščeni so na bolši njihov položaj. — Pa madjarske šole, štere ido po mirovnoj pogodbi Madjarom, što drúgi more nadzorüvati, če ne tisti, ki zna madjarski. — To tudi demokratje ne uvidijo, ki ne vejo ni reči madjarski, ar njihova narodnost sega samo do žepa.

Na podporo „Novin“ je plačano iz herbije † Škafar Mihala z Beltinec 10 Din. — Hvala.

Proso je odpüščenje g. vučiteo Dujc i dao v „Učiteljskom Tovariši“ izjavo, ka je neistinske reči metao v oči našemi vučitelji Kontleri. — Liberalni vučitelje z Preka bi radi, se zna da ne vsi, mernih dobrih duš se ne tičejo te reči, bi radi neko nadvlado meli nad našimi i napadali so zato v osebi Julija Kontlera za njegov neki članek te vse. Nastala sta dva tabora i kak vidimo iz gornje izjave, prišlo je hvala Bogi do mira. Zmagali so domačini z mirnimi Prečani.

Prisrčen pozdrav pošiljajo svojim starišam, bratom, sestram i poznancom iz črnogorske Berane Kolmanko Jožef i Mihalič Mihali z Večeslavca, Grah Jožef z Vidóneca, iz Dravskoga Eskadroga z Ljubljane pa Karol Lang z Nuskovalca, Alojz Hari z Krašča i Jožef Flegar iz Srdice.

Bakovci. Dneva 2. julija letos smo odnesli k zadnji počitki 24. letno mladenko Gombošovo Aniko. Pokojna je bila po vsój občini i tudi dalje jako priljubljena, to je pokazo njeni pokop. Na slednjo pot jo je sprevaljalo nad osemdeset belo oblečenih deklin, drúgi ljudi je pa bila ogromna vnožina iz Bakovec, Dokležovja, z Kroga, Satahovec, i ešče celo iz onkraj Müre iz Murskoga polja so jo prijli sprevaljati k zadnjemí počitki. Sprevod se je vršo z dvema domačima g. duhovnikoma, bili so mil. g. kanonik Ivan Šlepec, i vlč. g. Štefan Horvat, naš gimnazijski katehet. Doma na dvori so dekletje spopevale poslednjo slovo domačim, i ravno tak tudi na pokopališči. Pokojna je bila vzor i lepi zgled krščanske mladenke, bila je jako pridna, delavna i tudi pobožna, vsaki mesec je opravila sv. spoved, bila je veselje starišom i tudi dobromi Bogi, ki jo je zato vzeo i k sebi vu lepše življenje. Pokojno Aniko je pred dvema letoma dobo i premočo dešč i v tistom se je tak močno prehladila, da je dobila süšico (jetiko). Pol leta pred smrtjov je prebila v poštelji

„Da bodo vütro zarans pušicami vsmrtili Šebeščana. Jako je škoda mladoga človeka!“

„Le bodi tiho, če mi ne znaš kaj več povedati!“

„O več, več, moja gospá, pa ešče jako čüdna reči. Ali znate, da je bió krščenik?“

„Lepo te prosim, bodi tiho, i ne guči tóga, ka ne razumiš!“

„Seveda ne, či vi tak želite. Pa ... mislim, da se ravno ne brigate preveč za njega! — Te je ne pravi oficer, šteroga so vstrelili moji Afrikanci; dosta so že jij postrelali; vngoso so jij pa tudi rešili! To je se denok pa nekaj pripetilo!“

Zadnje reči je slúžkinja posebno močno povedala, tak, da je bistra glava Fabiole včasi lejko to zapazila i tudi razmila zakaj; zdaj jo oprvim se vzglednola na njo i ostró oko je lejko obrnila deklici v obraz. Ali slúžkinja je ostala mirna, nobedne spremembe je ne mogla opaziti na njenom obrazu; pokladala je reč za rečjov na sto i se obnašala tak, da nebi nikaj gučali poprej. Tihoto prežene slab glas Fabiole:

„Afra, ka misliš o tem?“

„O nikaj, nikaj! Ka denok more včiniti, sirmaška slúžkinja, ali gde mora pomagati?“

„Pridi sem! S tvojimi prejšnjimi rečmi si nekaj mislila, ka jaz na vsakšo vüžo ščem zvedeti!“

Slúžkinja se je počasi bližala, pogledavala okrog sebe i šepnila Fabioli:

„Ali ščete ohraniti življenje?“

„Gvúšno, da to želim“, veselo vzklikne Fabiola!

Dekla položí prst na vüsta i pravi:

„To bo vngogo koštalo!“

„Kelko?“

„Što sestercijov* i svobodó mi bote dali.“

„Naj bo, pa kakše svedoke mi daš?“

„Vaša obljüba naj vela, če bo 24. vör ešče živ, nato, kda ga vstrelijo.“

„Dobro, le brž, da ne bo kesno!“

„O ne, je ne tak velka sila“, dene dekla i ópravla svoj poseo. Potem je pa šla naravnost v casarsko palačo, kde so imeli afrikanski strelci svója bivališča, i je stopila pred njihovoga povelnika (komandanta.)

„Ka ščeš Jubala?“ jo nagovori, „i ob takšoj vóri? Ve dnes ne bomo imeli shoda!“

„Znam, do ne, Hifaks, ali važnejši poseo mi je pripelao sem!“

„Kakšen?“

„Tiče se tebe mene i tvojega vjetnika!“

„Le poglejga“, je dene afrikancee i njój ga pokaže skoz okno na dvori. Što bi mislo, da bo te človek vütro streljen? Tak mirovno spi, kak da bi vütro šo na gostüvanje!

„Kak da va šla müva, ti i jaz, moj Hifaks!“

„Čakaj, čakaj nej de tak friško! — mnogo drúgoga je potebno ešče prič.“

„Ka denok.“

„Prvič, da se oslobodiš, sužnje ne maram!“

„To je že v redi.“

„Drúgič mi moreš kaj prinesti, ne samo nikelko, nego mnogo ... nikdar sem ešče ne bio v takšoj süšavi kak ravno zdaj!“

„Tudi za to ne trbej več skrbeti; tudi to je v redi! Kelko bi pa potrebovaó ... tak okroglo!“

*) Sestercij: 5000 kj. (prešnjih).

i vse bolečine je potrplivo prenašala. Žaljuočji oča, mati, brat, i sestre, želemo z Anikov svide-nje tam v boljšoj deželi nad zvezdami! Molimo za njo, potolažite se!

Velika žalost je sela na črensovsko faro, ar so hūdobne roke dnes tjeđen vlomile v cerkev i škrunile Oltarsko svestvo. Vlomili so hūdodelniki v tabernakl, odnesli monštranco i dva keliha za prečiščavanje, sv. hoštije, bože Telo so pa ta zmetali. Dobre duše, jočite z črensovskimi žalostnimi dušami i neskončno razžalje-no Srce Zveličitelovo tolažite z njimi vred!

Slovenskim bratom i sestram v Ameriki! Naznanim vam, da sem sprejeo i uredništvi Novin pa Marijinoga Lista odposlao sledeče dare: Anton Farkaš 2, Salaj Ivan 2, Ivan Tumpa mlajši 2, Janoš Žalik 2, Matjaš Kustec 2, Ivan Hanc 2, Martin Gabör 1.50, Martin Hozjan Djiranov 1.50, Števan Kolenko 1.50, Ivan Türnar 1.50, Janoš Lajnar 1.50, Martin Frank 2, Matjaš Hajdinjak 1.50, Štefan Ūtroša 1.50, Tkalec Matjaš 1.50, Štefan Salaj 1.50, Franc Horvat 1.50, Janoš Reus za lansko i letos 2, Štefan Kozlar 1.50, Anton Špiclin 2, vsi iz Črensovec, Marko Vouri M. Polana 1.50, Matjaš Baligač Ižekovci 1.50, Ivan Špilak Nedelica 1.50, Ivan Žardin V. Polana 1.50, Jožef Gjörköš Gomilica 1.50, Ivan Denša mlajši Brezovica 1.50, Matjaš Matjašec 2, Ivan Kolarič 2, Ivan Lebar Gomilica 1.50, Matjaš Gruškovnjak Žižki 2, Martin Prša 1.50, Jožef Kramar 1.50, Matjaš Cigan 1.50, Matjaš Farkaš 1.50, Štefan zalik 1.50, Ivan Fujs 1.50, Štefan Tkalec Gomilica 2, Frank Mesarič I, Ivan Markoja Beltinci 2, Frank Gjörköš Nedelica 1.50, Ivan Koruša Hotiza 1.50, Peter Vražič 1.50, Ivan Klajdrman Bistrica 1.50, Matjaš Prša Trnje 1.50, Ivan Toplak Nedelica 1.50, Štefan Petek V. Polana 1, Stefan Žapčič V. Polana 1.50, Jožef Raj Bistrica 1.50, Ignac Štaus Beltinci 1.50, Martin Gjura Bednjaj 1.50, Štefan Balazič Hotiza 1.50, Ivan Hren Sr. Bistrica 1.50, Štefan Žizek Sr. Bistrica 2, Ignac Hozjan 1.50, Jožef Tratnjek Turnišče 1.50, Štefan Gerič V. Polana 1.50, Janoš Balazič Trnje 1.50, Antonija Horvat Trnje 1.50. 92 Dol. 150 krej. Dragi rojaki! Lepo se vam zahvalim, da ste moje nagovarjanje sprejeli i si naročili naše lepe slovenske liste, šteri nas ne vežejo samo k staromi kraji, gde nam je žibelka tekla, nego šteri nas vežejo predvsem k dobromi Bogi. Dnes den je svet tak zablojeni, ka če nemo meli dobroga čtenja, se tudi naše familije pogrozijo vu motne vrtele zmot denešnjega časa i se časno i večno pogubijo. Zato pa li naročite si naše dobre liste, štere najbolje razmite, Novine i M. List. Cena 130 dinarov ali dolar i 70 centov. Ki bi menje dao, naj doda, ki je pa več dao, se obrne višek za sirote v starom kraji, ka tam dobijo brezplačno čtenje i za povekšanje vsebine listov. Za to čeno dobite kalendar brezplačno. Do novoga leta pri meni plačajte i naročajte, potem pa se vam že naznani, ar jaz namenim iti domo. — Vsi dari na „Martinišče“ se naj tudi meni izročijo. Vse dobljene sem že poslao v Črensovec, kak je v Novinah bilo objavljeno. Imena pa dam sledkar objaviti. O darujite dragi rojaki na „Martinišče“! *Mi Amerikanci napravimo fundament Martinišči i stem krščanskoj vzgoji naše mladine v starom milom rojstnom kraji!* — Anton Horvat, 1844. V. 22. nd. Place, Chicago. Ill. Amerika. — Uredništvo naznanja ka je naročnino sprejelo kak i dare na Martinišče po izkazi Novin z največkov zahvalnostjov. Nešterni so nam pa naročnino naravnost poslali. Ki so menje dali od dolar i 70 centov ali ki so ešče nikaj nej dali, je prosimo, naj kem prle pošljejo naročnino, ki so pa več dali, naj sprejmejo naš topli „Bog plati.“ Uredništvo.

Uradna naznanila.

Razstava goveje živine i konjov na senji v Ljubljani. Kmetiški odsek Ljubljanskega velesenja, šteri trpi letos od 15—25 avgusta, šče prirediti letos tudi veliko razstavo goveje živine i konjov iz vseh okrajov Slovenije. Ar obiskava to senje dosta tihincov, bo razstava posebno za tükarsko živino, štero itak izvažamo v inozemstvo, velke važnosti. Priporočljivo bi bilo, da bi poslalo Prekmurje na razstavo eden vagon najlepše goveje živine (bike, bikece, telice, krave) i eden vagon konjov, da pokažemo sveti našo lepo živino. Stroške za vožnjo i prehrano bi naj prevzele občine. Natančne informacije da sresko poglavarstvo v M. Soboti ino D. Lendavi.

Država.

List „Murska Straža“ je prenehao izhajati. Ze prle je meo malo naročnikov i je samo na duge shajao; a zdaj, ka je zapušto našo krščansko stranko, pa, čeravno je glas, ka den za dnevom pridobiva nove naročnike, je prišjo ešče v težavnejši položaj. Niti republikanski obličnjeml je ne pomagao, šteroga si je obleko; mogjo je vmreti.

Jakosti Orjuncov. — V Viči so na vulici stavili nekšega delavca. Bilo jih je šest. Delavci so zvezali roke na hrbet, zavezali oči i ga odpelali. Zahtevali so od njega, da küšne orjunski znak. Toga je ne šteo včiniti, zato so njemi djali levo roko v navijalnik i so jemi tri prste zmüzgali. — V Ljubljani je orjunaš A. Horvat napadno od zadaj dr. Lemeža. Te se je šteo ognoti, a Horvat ga je tak süno, da se je opotekno i spadno. Horvati je prišeo na pomoč šče drugi orjunaš i dr. Lemež je komaj vüjšeo.

Novi list radikalov. Radikali so začnoli izdajati v Maribori novi list pod naslovom „Narodni gospodar“. Vsakši naj pazi, da ga radikali s svojim „gospodarom“ ne spravijo na led. Naš list se imenuje *Slovenski gospodar*, ne pa *Narodni gospodar*.

Mariborska porota. Dne 10. junija sta sedela na zatožnoj klopi Štefan Hercan i delavec Leopold Bagari iz Malij Bakovec. Obtoženiva sta, da sta štela vmoriti verta Matijo Hercana. Obtožnica je spravila na den strašne razmere, štere so obstojale v družini Hercan. Te je bio oženjen z Anov Rojner. Po dvema letoma pa se je podao v svet i je prišeo nazaj za 18 let. Z njim je mela žena edno deklico, po njegovom odhodi pa nezakonskoga sina. V začetki je ženi nikaj ne pravo, sledkar pa je postao proti njoj hladen i je začeo ljubavno razmerie s svojoj hčerkov. To je sina spravilo dö toga, da je Bagarija podküpo. Te je na Matijo Hercana strelo i ga rano. Oba sta obsojeniva na tri leta voze.

Na šest mesecov voze je bio obsojen Janez Lang iz Mustove, šteri je Godari vkrao iz žepa bankaš, v šterom je bilo 580 dinarov.

Kalman Smodiš, šteri je pobegno iz voze v M. Soboti, je bio obsojen na edno leto voze. Ze većim je vkrao dolare i pri nekšoj Fani Peček iz Stanjovec, šteroj je odneso 475 dolarov, so ga zgrabili.

Ka dela alkohol? Pri Sv. Margeti so blagoslavlali nove zvone. Ze predpoldne se je eden clovek do besnelosti navlekeo alkohola. Zgrabo je sekuro i letao pa vesi, da bi koga bujo. Nazadnje so se trezni možje zbrali, ga zgrabili i zaprli v svinjski hlev, da v svojoj pijanosti ne bi mögeo nikomi škoditi. V pravo mesto je prišjo! *Iz Seonice poročajo:* Nekšim zidarom se je jako dobro godilo. Pijače je bilo telko, da so se pošteno navlekli. Prišjo pa je do bitja, v šterom je nekši vert življenje zgübo. V pijanosti sta se skregala tudi dva brata. Edea je v čemeraj zgrabo nož i prerezao brati sapnik; za par minot je bio te mrtev. — *V pijanosti* tudi žandar je pozabijo na svojo dužnost. V nekšoj srbskoj vesi so se napili i v pijanosti zvezali nekšega kmeta, šteroga so začnoli biti s puškinimi kopiti. Občinski predstojnik je šteo to zabraniti, podivjani orožnik pa so ga napadnoli z bajoneti i so njemi naslednje razbili glavö s puškami. Očo nesrečnoga predstojnika, šteri je prišeo sini na pomoč, so nevarno ranili z bajoneti. (Poroča „Straža“ mariborska bole obširno.)

Krvave posledice agrarne reforme. Nekša vogrška banka je mela z Vojvodini veliko posestvo, štero je prišjo po prevrati pod agrarno reformo. Ta ga je razdelila dobrovoljcom. Banka pa je verstvo proti tomi odala. Tak je dobilo to dvojega verta: kmete, šteri so zemlo küpili i dobrovolce, šterim ga agr. reforma dala. Svoje dele so šteli zasesti oboji; pri tom je prišjo do bitja i strelanja. Na obeh stranej je bilo več ranjenih. Oboji so poslali v Beograd poslanstvo, da celo stvar razsodi.

Skrunba cerkve i Orjuna. Na Velki petek so nekši šmrklavci vganjali v cerkvi na Oljskoj gori poleg Celja različne grde stvari. Med njimi je bio tudi dijak, šteri je še te ostao v cerkvi, da so vsi njegovi pajdašje odišli. Te „junak“ je meo orjunski znak. Pošteni ljudje so se nad takšim oponašanjem zgražali i eden je poslao po orožnike. Dva sta prišla i začnola pitati, kak je bilo. Med tem pa sta prišla dva drugiva orjunca, šteriva sta vzela dijaka v svoje varstvo, cloveka pa, šteri je pripelao orožnike, sta štela zbiti.

Dva orjunaša sta se pri procesiji na Telovo v Celji režala iz ednoga kota na ves glas i kazala svojo kulturo reksi: „Da bi hudič zdajle poslao dež i točo...“

Toča brez deža je šla v okolici Vukovara i je poškođovala gorice.

Krvavi dogodek na meji pri Sorici. Dne 2. julija sjo trije Italjani napadnoli tri Jugoslovanke. Začnoli so na nje strelati, dva, so bujli, tretjega pa - nekšega dijaka - na roki ranili.

Bomba v Horjuli. Na Telovo so se zbrali mladi dečki, člani Samostojne km. stranke, pred cerkvov i so šteli pred procesijov strgati nosačom zastave. Začnolo se je bitje, šteroga so orožniki ne šteli viditi, či tudi so bili na nje

opomnjeni. Gda se je procesija začnola, so vrgli samostojni bombo v cerkev. Ta se je razpočila i od poka so popokale šipe na öknaj, ljudstvo pa je bežalo na vse strani.

Velesenje v Ljubljani. Za senje je prevzeo pokrovitelstvo Nj. Vel. krao Aleksander. On se je že lani jako zanimao za slovenske obrtne proizvode. Tem bole včini to zdaj, ar je zagovornik. Zato morajo meti slovenski obrtniki skrb, da bo razstavljenoga vnogo slovenskoga blaga.

Amerikanci od nas. Amerikanec H. Tomson, šteri je dugši čas prebivao v Europi i študirao kontinentalne prilike, bio je i v našoj državi. Od prilik v Beogradi piše sledeče: „Visiko činovništvo prihaja na delo ob 10. vöri i začne svoje pošle s törskov kavov. Večina inteligence najbolje delavne vöre prebije po kavarnah v brezposelnih razgovorih. V kelko se v ovoj zemlji istinskö dela na polji trgovine i industrije, to delajo većinomoma Židovje i Nemci, šteri punijo žepe, i izpod brk se smejejo brezposličarom. (Smotra z dne 13/6. 24. št. 37.)

Domača politika.

Pašičova vlada bo dala ostavko i se bo sestavila nova vlada brez Pašiča i demokratov.

Svet.

Kak postaneš hitro milijarder. V Ameriki je najslavnejši milijader nekši Ford. Pred kratkim sjo ga pitali, kak clovek lahko postane milijarderski bogataš. On je odgovoro: „Vzemite 60 procentov dela, 5 proc. pameti, 5% učenosti, 5 poštenja, 5 odločnosti, 5 vesele vole i 15 vstrajnosti, to vse dobro pomešajte i bo milijard, kelko ščete.“

Bolševiki odpravljajo nedelo i spravljajo v navado lenjinden. V svojoj mržnji do krščanstva so prišli ruski bolševiki tak daleč, da mesto nedele ščejo svetiti tak zvani lenjinden (Leninov den).

Ras Tafari pri papi. Meseca junija se je poklono sv. Oči etiopski vladar Tafari. Papi je poklono lepe dare: dva zlativa križa, dragoceno sv. pismo i lepo abesinsko preprogo (tepih). Sv. Oča je tudi njemi dao drage dare, med drugim tudi dve čisli na zlatih lancaj za casarovi hčeri.

Strašen ciklon v Ameriki. Na zadnjo nedelo v juniji je po Severnoj Ameriki divjao strašen viher, šteri je porušio več varošov i bujo ökoli 500 ljudi. Vtopila se je tudi edna ladja, na šteroj je bilo vnogo potnikov.

Nesreča v Vidmi. Dne 2. julija se zrušio letalski hangar, šteroga so delavci ravno podirali. Bujti so 4 delavci, ranjenih pa 20.

Svetovna politika.

Sestanek male antante je odložen, ar naša i češka vlada nesta pristali na zahteve Romunije, da bi to pomagale proti Rusiji.

Reparacijske komisije velike antante se sestane 16. julija v Londoni, da določi, kak mora Nemčija plačevati vojno odškodnino.

Resolucije V. katoličanskoga shoda.

III. Znanstvo.

Slovenski katoličanski shod pozdravlja nastavitve vseučelišča (gde se zdravniki, duhovniki, birovsje itd. včijo) v Ljubljani, ar se je s tem spunila davna žela slovenskoga ljudstva, da bi melo svoj najvišejnji kulturni zavod. Najodločnejše pa terjamo, naj se vseučelišči z vsemi petimi fakultetami (oddelek, gde se kaj posebnoga včijo, na priliko bogoslovna fakulteta za duhovnike, medicinska za zdravnike itd.) kak je bila nastavljena, zagviša obstanek i mogočnost, da se vsestransko spopunijo, da de mogla služiti svojemu cili: *Istini*.

Katoličanski shod pozdravlja resno znanstveno delo, štero so slovenski znanstveniki dozdaj zvršavali. Priporača, naj se podpirajo znanstvena društva i znanstvene knjige, s katoličanskoga stališča pa posebno Leonova družba i Bogoslovna akademija i njeniva lista „Čas“ i „Bogoslovni vestnik“. Začnjena znanstvena knjižnica za ljudstvo naj se nadaljavle kak najpre. Katoličanska založništva pa pozavlamo, da omogočijo izdavanje znanstvenih knjig.

Katoličanski shod opomina na potrebčino, dati mladini, štera se pripravla na znanstveno delo, mogočnost, da spopuni i poglobi na visöki šolaj i znanstveni zayodaj drugi držav. Zato najtoplejšje priporača, da se z dari podpira Mahničova fundacija Leonove družbe, štera ma namen omogočiti mladim znanstvenikom nadaljavanje študija v drugi državaj, ali njim pa dati podporo za znanstveno delo v knjižnicaj, arhivaj (shrambaj za stara pisma) i drugi znanstveni zavodaj zvuński držav.

IV. Novinarstvo.

Politične novine (cajtinge) so najprilicnejše sredstvo za razširjanje kakši navukov i mišljenja

i za povčenje ljudstva od javni zadev. Nezmerna je škoda, štero so napravile krščanstvi nasprotne novine pa tudi tiste, štere na prvi pogled ne pokažejo svoje farbe, ar rüšijo katoličansko osvedočenje i pripravljajo pot protikrščanskim novinam.

1. Zato je dužnost katoličanskih novin, da dosledno zagovarjajo katoličanske istine i navuke i te spravljajo v vse vrste javnoga življenja. Vse pa mora pri vsem voditi ljübezen do istine. Katoličanski novinarje (ki pišejo novine) naj gojijo bližanjo zvezo s katoličanskimi društvi i politikó. Iz novin naj mine grobjanski düh.

2. Dužnost vsakoga katoličana je, da po svojih močej podpira katoličanske novine s pisanjom v nje, naročanjem, širjenjom i ozhanjivanjom v nji. Tiskovna društva naj vzgajajo dobro šolani i zaneslivi novinarski naraščaj, naj mlade ljudi, ki se ščejo posvetiti novinarstvu, prilično podpirajo v njihovom študiranji i njim dajo krüh, primeren njihovoj službi i izobrazbi.

3. Proti božnim novinam je potreben neizprosni i dosleden boj. Katoličan je dužen skrbeti za spoštüvanje i napredek svojih novin.

4. Jako je potrebna nastavitev mednarodnoga döpisnoga urada (šteri po najhitrejšoj poti naznani, ka se je gde novoga zgodilo). Vsaki posküs za takšo nastavitev trebe podpirati.

V. Domača zgodovina i varstvo arhivov (shramb za stara pisma).

1. Arhivi kakšega kraja (arhivi farnih, občinskih uradov, izobraživalnih društäv, Orla itd.) naj se najskrbnejše čuvajo, vsi listi naj skrbno varjejo. V te namen:

1. naj ma vsaki arhiv posebnó prav süho hišo, gde naj bo zbrano i vrejeno vse, ka ta spada, ločeno od vsej drugih zasebnih spisov. Gde pa je nemógočen poseben prostor za arhiv, naj se vse listine arhiva zberejo v močne omare, farni uradi naj se pri tom držijo püšpekovih predpisov;

2. potrdüjijo se naj, da zberejo vse raztrošene ali mögöce posöjene arhivalije;

3. pri vrejüvanji listin naj se pazi, da se kaj važnoga ne zapravi;

4. arhivalije naj se redno ne posöjüjejo, mögöce samo znanstvenim zavödom, pa či se zavežejo, da je povrnejo;

5. farni uradi naj pazijo tüdi na vse druge zgodovinske, umetne i kulturne spomenike, šteri se najdejo v krogi njihove fare ali se pa tam zasledijo, na priliko izkopajo;

6. starejše zbirke pisem i listin, štere majo zasebni ljudje, naj se dobro varjejo i, či le mögöce, zročijo javnim zavodom v shranitev;

7. vojake, ki so bili v svetovnoj böjni, se prosi, naj skrbivo zapisüjejo svoje doživlaje, posebno tiste pri zrúšitvi na konci bojne, i te zapiske zročijo ljubljanskimi muzejskimi arhivi, kama naj se dajo tüdi starejše mape, podobe znamenitih možov, narodni noš (oblečov) itd. v bojni jako opüščeni krajov, na pr. na Goriškóm (fronta pri Soči);

8. popišejo naj se tüdi starinske hiše, naravni (narvni) spomeniki (jame), drevje (veške lipe), križi, kapele, pili itd.; shranijo naj se tüdi njihove fotografije;

9. gde je mögöce, naj se zaznamjajo tüdi jezikovne posebnosti, redke reči i imena za mero, šker, za posamične dele korbletov, krosen, kol itd., pa tüdi izgövarjanje posamični samoglasnikov i soglasnikov. (Posebno v prekmurškoj slovenščini je dosta toga, naj se le požurijo, posebno vučitelje, ki živejo med ljudstvom — (Op. ured.)

II. Vsaka fara mej svojo kroniko (knjiga, gde še zapišejo vsi vekši dogödki fare):

a) kronika naj se kelko mögöce vörna piše i to v vezanö knjigo vekše forme, da se ne zgübi ali kama ne premele;

b) naj se spiše tüdi kronika iz starih pisem i listin pripovedavanja štampani objav itd. Priložijo naj se k dogodkom risbe, slike (kepi), fotografije, razglednice (karte), plani, mape. Novodilo, kak se naj kronike pišejo, je izdalo Zgodovinsko društvo v Maribori l. 1905.: Zgodovinska knjižnica, 1. zvezek Krajevne kronike.

1. Arhivalije državnih uradov v Sloveniji, štere sò velke važnosti za zgodovino našega naroda, vsešürom raztrošene i nešterne tüdi neprimerno shranjene; njihova znanstvena uporaba je jako žmetna. Zató se nujno priporäča nastavitev državnoga arhiva za Slovenijo, v šterom bi bile shranjene posebno arhivalije državnih uradov i bivše grofovske gospode pa bi bila omogöčena vsakomü njihovä znanstvena uporaba.

2. Včenje domače zgodovine na srednji (gimnazija, vučiteljšče itd.) nema samo vzgojnoga pomena za narod i državo, nego büdi v dijaštvi zgodovinsko čütenje i veselje do bodočega znanstvenoga dela na zgodovinskóm poli. Zatógavolo pa želemo, da se domača zgodovina krepko goji v srednji šolaj i naj se dijaki navadijo zgodovinskoga raziskovanja, naj se pomaga to prizadevanje dijakov z malimi ustanövmi, dijaš-

kimi nastopi itd. po vzgledi bivši štajerski srednji šol.

3. Izdajanje farni zgodovin, ali v posebni knjigaj, ali pa priloženo k püšpekovim listom, naj se kem prle nadaljavle.

4. Pokrajinskim i krajevnim zgodovinskim društvam se priporäča, da gojijo kelko mögöce medsebojne zveze, da z vküpnim delom ležej dosegejo svoje vküpne cile.

VI. Glasba (igranje i spevanje.)

Katoličanski shod pripoznavle velki pomen glasbe za vzgojo umetnosti, zdravja, srca i tüdi poštenoga življenja i jo štima kak jako potrebno vezalje v naši izobraživalni društvaj.

1. Zato naj se pa glasba, či je že cerkvena ali svetna, po naši društvaj i domačijaj kem bole goji. Dela naj se za kem vekšo dovršenöst i v te namen naj se uporabi vsaki istinski glasbeni napredek.

2. Poseben sijaj davle božoj službi glasba. Zato katoličanski shod pozavla vernike, naj svoje pevske zmožnosti posvetijo lepöti bože službe. V vsakoj fari naj se nastavi dobro navajeni cerkveni zbor, šteri naj bo zednim tüdi jedro društvenoga zbora. Zbori naj ne nastoplejo posebi samostojno, nego naj s svojim sodelovanjom poživljajo tüdi druge društvene prireditve.

3. Katoličanski shod terjä, da se glasba po vsej šolaj obvezno i po stopnjaj vrejeno vči, ar de se tak občno glasbeno znanje najhitrejširilo.

4. Katoličanski shod priporäča naj se petje goji tüdi po naši družinaj.

5. Ar je ljudsko petje, svetno pa cerkveno (ljudsko petje je tisto, štero ne spevle samo zbor z not, nego vse ljudstvo), važna vrsta glasbe, neprecenjena vrednost izobrazbe za ljudstvo i zmožen gojiteo narodnoga osvedočenja, naj se, gde šče žive, skrbnó varje, podpira i goji, gde pa je izmrlo, naj se kem prle ožive.

6. Katoličanski shod pozavla glasbene zgodovinare, naj preiskavlejo slovensko glasbeno zgodovino i sad svojega dela kem prle objavijo.

7. Katoličanski shod pozavla, naj se narodne pesmi, na kelko šče neso zbrane, z vsöv skrbjov zberejo, da ne prejdejo; tiste pa, štere so zbrane, naj se kem prle objavijo.

(Konec.)

Pöšta.

E. Gederovci. Škrivnosti dobite v Cirilovoj tiskarni v Maribori, Koroška ulica 5.

Gospodarstvo.

1. Zrnje. V Novom Sadi:

100 kg. pšenice	316 Din.,
" žita	308 "
" ovsa	285 "
" kukörice	236 "

2. Meso:

govedina: teletina: svinjina

v Zagrebi 1 kg. 24—27 D. 25—29 D. 28—32 D.
v Ljubljani " 21—23 D. 27—29 D. 27—30 D.

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 11. julia 1924.

Amerikanski dolar 1 dolar	K 330—
Austrijska krona 100 K	K —48
Čeho-Slov. krona 1 K	K 972
20 kronski zlat	K 1180—
Francoski franc 1 frank	K 1680
Madjar. K 100 (nova em.)	K 40—
Švic. fran. 1 fr.	K —60
Talijanske lire 1 lira	K 1420
Zürich:	
Dinar 100 Din.	Šv.fracs 666

MALI OGLASI

V najbolšem stanji se nahajajoči motorbicikli znamke Puch 3 HP. se za polovično ceno oda pri FRANCIS SERŠEN v Ljutomeri (pri cerkvi).

K odaji je nova hiša, funduš 350 kl², tri sobe, kühlinja, shramba, klet, štala i trije svinjski hlevi. Več pove Franc Novak, zidarski podjetnik M. Sobota.

Kovačko vogelje vseh vrst blanje, late, štafline, cveke, cement v lagvaj i vrečaj pripravata i oda najfalej I. LOVRENČIČ i DRUG trgovina z mešanim blagom v Križevcih pri Ljutomeru (poleg cerkve).

ZVONOLIVARNA
" ZVONOGLAS"
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON ŠT. 74
HITRA POSTREŽBA
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE
RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.
" ZVONOGLAS"
OKUSNO IZDELANI BRONASTI ZVONOVI—
HARMONIČNO AKORDIČNI TRAJNI GLASOVI

Oglasi.

I. Jako dobro, močno vino, lastnoga pridelka oda v vsakoj vnožini od 150 litrov naprej

po 16 kron liter

FRANC SERŠEN v Ljutomeri. Krčman dobijo tam tüdi druga vina böle falo kak indri.

SLOVENSKA BANKA

podružnica DOLNJA LENDAVA

plača najbolje

dolarje

in

zlate peneze.

Podpirajte Novine!

Vsem onim, šteri že poznajo mojo podvorbo i blago, priporäcam:

CEMENT, VAPNO i TRAVERSE,

nadalje: Špolarijo, štedilnike, (šparherde) kak tüdi vse železne i ocelne potrebščine po jako ugodnoj ceni,

nazadnje pa möje prvovrstne po celom Prekmurji poznane

Garantirane kose.

JOSIP TOPLAK, trgovec železa v D. LENDAVI Glavna ul. 59.